

Učebné osnovy so vzdelávacím štandardom

Názov predmetu	Pracovné vyučovanie
Škola	Základná škola Kláry Jarunkovej, Kolkáreň 7/12, Podbrezová
Kód a názov ŠVP	ISCED 1
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Dĺžka štúdia	4 roky

ČASOVÝ ROZSAH VÝUČBY (V HODINÁCH)											
Počet hodín za 1. – 4. ročník		Rozloženie do ročníkov								Spolu	
		prvý		druhý		tretí		štvrtý			
RUP*	PDH**	týžd.	spolu	týžd.	spolu	týžd.	spolu	týžd.	spolu	týžd.	za štúdium
2	0	-	-	-	-	1	33	1	33	2	66

RUP* - rámcový učebný plán, **PDH**** - použité disponibilné hodiny

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre pracovné vyučovanie.

Charakteristika predmetu

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňuje celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

Ciele predmetu

Žiaci

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka,
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života,
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi,
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách,
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty,
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov,
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme,
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce,
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov,
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov.

Kompetencie a spôsobilosti

Žiak

- vie sa začleniť do kolektívu a do spoločenskej skupiny, pozná zásady slušného správania v škole a mimo školy,
- je tolerantný, učí sa nenásiliu a znášanlivosti medzi národmi a národnostnými menšinami, etnickými a náboženskými skupinami,
- vedie sa k spolupráci, pomoci, darovaniu a deleniu sa s inými členmi kolektívu,
- vie sa predstaviť a učí sa prezentovať sám seba, hovoriť pravdu, chápe význam komunikácie pre dobré spolužitie v spoločnosti,
- uvedomuje si potrebu vzájomnej úcty a dôležitosť vďačnosti,
- prežíva vďačnosť voči tým, čo mu robia dobre,
- vie vhodne použiť pozdrav, prosbu a vyjadriť vďačnosť,
- chápe potrebu vytvárať a dodržiavať pravidlá spolužitia v skupine,
- poznáva sám seba, uvedomuje si vlastnú hodnotu,
- má snahu o sebaovládanie a znáša námahy pri prekonávaní prekážok,
- teší sa z dobra a odmieta zlo vo svojom okolí,
- rozvíja postoj k ľuďom, ktorí sú mu nesympatickí,
- podieľa sa pri vytváraní pozitívnych vzťahov a klímy v spoločnosti, vie identifikovať a slovne vyjadriť rodinné vzťahy.

Žiak má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

- **sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)**
 - vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania,
 - dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
 - uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
 - na základnej úrovni využíva technické prostriedky medziosobnej komunikácie,
 - rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie,
- **kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa**
 - má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
 - uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov,
 - vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach,
 - uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok,
- **kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy**
 - vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
 - pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
 - pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom,
- **osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)**
 - má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
 - uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti,
 - dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti,
 - má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine,
 - dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadi a postupmi pri spoločnej práci,
 - uvedomuje si význam sociálno-emočnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- **kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry**
 - dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
 - dokáže pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky (na úrovni primárneho vzdelávania),
 - uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
 - cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
 - rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj,
 - ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
 - pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
 - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,

- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

3. ročník

Tematické celky

1. Človek a práca
2. Tvorivé využitie technických materiálov
3. Základy konštruovania
4. Stravovanie a príprava pokrmov
5. Ľudové tradície a remeslá

Vzdelávací štandard

OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Človek a práca	
<p>učenie, povolanie, práca; význam učenia sa k príprave na budúce povolanie BOZP, hygiena, pracovný a organizačný poriadok výrobné zariadenie, stavba</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť význam práce pre človeka, - vysvetliť význam učenia sa k príprave na budúce povolanie, - informovať o rôznych povolaniach z okolia, v ktorom žijú, - uviesť klady a zápory vplyvu techniky na prácu človeka, - diskutovať o poznatkoch získaných na exkurzii.
Tvorivé využitie technických materiálov	
<p>odpadový prírodný a technický materiál vlastnosti a druhotné využitie odpadového materiálu, triedenie odpadu pokus na rozložiteľnosť drobných materiálov výrobky: z téglíkov, zo škatuliek, z drôtu, a pod. papier a kartón, vlastnosti a použitie, základné suroviny na výrobu papiera strihanie, trhanie, skladanie, lepenie výrobky: priestorové a kruhové vystrihovačky, origami, obaly na knihy a darčeky, koláž z kartónu, textil, vlastnosti textilu (podľa udržiavania tepla, krčivosti, väzby, nasiakavosti a iné), základné stehy (predný, zadný), údaje na visačkách textilných materiálov výrobky: záložka do knihy, obrúsok, gombíkový</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhotoviť výrobok z odpadového prírodného alebo technického materiálu, - zdôvodniť využitie odpadových materiálov, - vyhodnotiť druhy odpadu z domácnosti, - uviesť možnosti druhotného využitia odpadového materiálu, - preskúmať vlastnosti odpadových materiálov, - preskúmať vlastnosti papiera, - zhodnotiť využitie papiera v praxi, - zhotoviť výrobok z papiera a kartónu, - šiť základné stehy, - preskúmať vlastnosti textilných materiálov, - zhotoviť výrobok z textilu.

panáčik a pod.	
Základy konštruovania	
<p>technika v doprave, preprava tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov, dopravné prostriedky v okolí, bezpečnosť v doprave</p> <p>výrobky: dopravné objekty zo stavebníc alebo z odpadových materiálov (autá, lode, lietadlá, žeriavy)</p> <p>bicykel, pravidlá a bezpečnosť jazdy na bicykli, správne vybavenie bicykla, kontrola bicykla pred jazdou, údržba bicykla</p> <p>bezpečná mobilita</p> <p>výrobky: leporelo na tému Jazdíme bezpečne na bicykli</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhotoviť modely dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení, - vysvetliť úlohu dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení, - diskutovať o bezpečnosti v doprave a na stavbe, - určiť základné časti bicykla, - urobiť elementárnu údržbu bicykla.
Stravovanie a príprava pokrmov	
<p>kuchyňa, jej hlavné časti a ich rozloženie</p> <p>náradie, spotrebiče v kuchyni a ich význam</p> <p>základné bezpečnostné a hygienické pravidlá</p> <p>nákup potravín, cenová kalkulácia nákupu, (ne)výhody nákupu na trhoviskách a v supermarketoch</p> <p>obalové materiály, identifikačné údaje pre spotrebiteľa</p> <p>skladovanie potravín (miesto skladovania, dĺžka skladovania, záručná doba potravín)</p> <p>jednoduché pokrmy (nátierky, zeleninové alebo ovocné šaláty a pod.)</p> <p>stolovanie, pravidlá stolovania</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdôvodniť správne rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov, - vysvetliť bezpečné používanie kuchynského náradia a spotrebičov, - prezentovať pravidlá zaobchádzania s horúcimi predmetmi, - vysvetliť pravidlá hygieny v kuchyni, - simulovať nákup potravín, - odhadnúť cenu plánovaného nákupu, - zdôvodniť význam správneho skladovania potravín, - vytvoriť tabuľku s údajmi o dĺžke skladovania potravín, - pripraviť jednoduchý pokrm, - prezentovať zásady správneho stolovania, - upraviť stôl pred stolovaním.
Ľudové tradície a remeslá	
<p>ľudové tradície a remeslá v regióne</p> <p>remeselnícka dielňa, múzeum, skanzen</p> <p>výrobky: veľkonočné ozdoby a doplnky, ozdoba z drôtu, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať tradície a remeslá v regiónoch, - vymenovať regionálne ľudové remeslá, - zhotoviť jednoduché výrobky súvisiace s ľudovými tradíciami.

4. ročník

Tematické celky

1. Človek a práca

2. Technické materiály

- 3. Základy konštruovania
- 4. Príprava pokrmov
- 5. Ľudové tradície a remeslá

Vzdelávací štandard

OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Človek a práca	
<p>technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť príklady technických vynálezov, - vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne, - zrealizovať jednoduchý projekt,
Technické materiály	
<p>technické materiály (papier, textil, drevo,...), vlastnosti technických materiálov výrobky: z papiera, textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera priesvitnosť, priehľadnosť, krčivosť, nasiakavosť, pevnosť a pod. výrobky: priestorové vystrihovačky, masky z papiera, orgiami, koláž, priestorové výrobky z kartónu textil – vlastnosti textilu, nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť a pod., údržba textilu stehy (krížikový, stonkový, a iné) výrobok podľa strihu oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty) výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku a pod. drevisy (stromy – ihličnaté, listnaté), kríky, vlastnosti drevín, drevené predmety, poškodené drevisy ohýbanie, oddeľovanie, spájanie a úprava povrchu dreva výrobky: zvieratká, postavy, príbytky, krmidla a pod.</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov, - zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu, - uviesť základné suroviny na výrobu papiera, - preskúmať ďalšie vlastnosti papiera, - zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou, - vyšíť ozdobné stehy, - uviesť zásady starostlivosti o textil, - zhotoviť výrobok z textilu, - preskúmať vlastnosti textilných materiálov, - uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami, - zistiť výskyt stromov v okolí, - navrhnúť projekt ošetrovania poškodených stromov, - zhotoviť výrobok z dreva.
Základy konštruovania	
<p>konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl,

<p>výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan..., stavebnice, alebo rôzny technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtičky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí</p> <p>elektrická energia, zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie, výroba elektrickej energie, význam a šetrenie</p> <p>bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami</p> <p>elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič</p> <p>výrobky: hračka (lampión, betlehem...) s využitím jednoduchého elektrického obvodu</p> <p>- žiarovka E 10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5 V</p> <p>technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich výhody a nevýhody</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí, - uviesť zdroje elektrickej energie, - prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami, - vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou, - zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu, - porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti, - napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail, - vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov, - vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia.
Príprava pokrmov	
<p>stôl na slávnostnú príležitosť</p> <p>pokrmý na oslavu (napr. nepečená ovocno-smotanová torta, ovocná šťava)</p> <p>vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet a pod.</p> <p>kultúra stolovania na Slovensku a vo svete</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - navrhnúť úpravu stola na slávnostnú príležitosť, - vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť, - uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti, - pripraviť jednoduché pohostenie.
Ľudové tradície a remeslá	
<p>Ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu)</p> <p>Ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnciarstvo)</p> <p>výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné</p>	<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - navrhnúť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami, - vytvoriť ozdoby a doplnky, - vymenovať ľudové remeslá, - zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zamerané na dosiahnutie stanovených cieľov a kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacích hodín, vekových a osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Pri výučbe sa uplatňujeme najmä:

- **Informačno-receptívna metóda**

Učiteľ poskytuje žiakom informácie, žiaci ich prijímajú receptormi. Poznatky sa osvojujú na úrovni zapamätania a porozumenia. Použitie metódy je vhodné pri

vstupných témach, keď žiaci ešte nemajú dostatočný pojmový aparát. Realizuje sa ako **výklad učiteľa, demonštrácia pokusu, práca s knihou.**

- **Reproduktívna metóda**

Učiteľ organizuje pre činnosť žiakov systém cvičení tak, aby sa niekoľkokrát opakovalo použitie získaných informácií informačno-receptívnou metódou. typickou úrovňou osvojenia učiva je aplikácia v typových situáciách. Realizuje sa v podobe **metódy riešenia úloh.**

- **Problémový výklad**

Učiteľ podáva učivo ako riešenie problému, ktorý vedci museli vyriešiť. vysvetlí, ako daný problém vznikol, aké hypotézy sa vyslovovali, aké spory vznikali pri ich obhajovaní, ako daný problém riešili. takto sa u žiakov tvoria vzory tvorivého myslenia. Realizuje sa **metódou výkladu, demonštrovania a pozorovania, dialógu so žiakmi.**

- **Výskumná metóda**

Nastolí sa úloha, ktorej vyriešenie si vyžaduje získanie nových vedomostí alebo aplikáciu už nadobudnutých vedomostí v nových podmienkach. Učiteľ sleduje priebeh činností žiakov, usmerňuje ich v prípade potreby, organizuje ich hodnotenie. Metóda je vhodná na riešenie tvorivých úloh.

- **Didaktická hra**

Učiteľ organizuje činnosť detí tak, aby sledoval (pre žiakov nie vždy zjavným spôsobom) didaktické ciele.

Formy výučby

- usporiadanie vyučovacieho procesu, t. j. vytvorenie prostredia a spôsob organizácie činností učiteľa a žiakov na vyučovaní. Spojenie vhodných organizačných foriem s vhodnými metódami výučby je základným predpokladom na splnenie cieľov výučby.

- **hromadná a frontálna výučba** (jeden učiteľ, skupina žiakov rovnakého veku žiaci v priebehu výučby plnia v rovnakom čase rovnaké učebné úlohy),
- **individualizovaná výučba** (žiaci majú možnosť voľby, akým spôsobom budú pracovať na riešení zadaných úloh),
- **projektová výučba** (žiaci s podporou vyučujúceho musia v skupinách riešiť časti komplexnej úlohy – projektu a navzájom prezentovať výsledky svojej práce),
- **diferencovaná výučba** (žiaci sa zoskupujú do homogénnych skupín podľa určitých kritérií, aby učiteľ mohol lepšie organizovať ich činnosti),
- **skupinová a kooperatívna výučba** (trieda sa delí na menšie skupiny podľa druhu činností, obťažnosti činností, záujmu žiakov, pracovného tempa, schopnosti spolupracovať; učenie organizované v skupine umožňuje venovať zvýšenú pozornosť vzájomnej komunikácii a kooperácii žiakov).

Učebné zdroje

Učebné zdroje predstavujú zdroj informácií pre žiakov, cestu ich motivácie, získavania, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov.

Na vyučovaní sa používajú pracovné učebnice Pracovné vyučovanie (pre 3. a 4. ročník) v súlade s inovovaným ŠVP, rôzne materiálo-technické a didaktické prostriedky.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov

Hodnotenie a klasifikácia žiakov sa vykonáva v súlade so zákonom č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, aktuálnym metodickým pokynom na hodnotenie a klasifikáciu žiakov základných škôl.

Hodnotenie

Hodnotenie žiakov je súčasť výchovno - vzdelávacieho procesu a má motivačnú, informatívnu, korekčnú funkciu.

V predmete **Pracovné vyučovanie** sú žiaci **neklasifikovaní (nehodnotení)**. Na vysvedčení sa bude uvádzať slovo **absolvoval/ neabsolvoval**, v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR pod č.:2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011, vyplýva z plnenia konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.

Získavanie podkladov na hodnotenie

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu je:

- posúdenie prejavov žiaka: najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacom predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať.

V školskom roku 2021/2022 budeme rešpektovať Dodatok č. 9 k ŠVP pre základné školy.